

Universitätsbibliothek Paderborn

**Jncipit solemne opus expositionis Euangeliorum
dominicalium tocius anni reuerendi magistri Alberti de
Padua ordinis frat[rum] heremitaru[m] sancti Augustini**

Albertus <de Padua>

VIme, 1480

Sabbato in albis ... ser[monis] xli.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30888

Sermon

pt p̄grinos se reputent in hoc mundo. & querant dñū orat̄es &
meditantes. Īp̄e vero xp̄s est cum p̄grinantib⁹ vt ad patriaz
celestem eos p̄ducat. Gen. 26. Peregrinare in terra et ego ero
terum. et benedicam tibi. Item īp̄e est cum querentib⁹ eum. vt
eum suscipiat. ps. Dñs virtutū nobiscum susceptor n̄ de⁹ ia-
cob. est cum orantib⁹. vt eos erudiat. ps. Īp̄e est dñs om̄ibus
inuocantib⁹ eum. est cum meditantib⁹ et ātemplantib⁹. vt eos
erudiat. Pro. 8. Ego sapientia habitabo in dñlio et erudit̄is
intersum cogitacōib⁹ Si igit̄ xp̄s est in presenti seculo cū fidelib⁹
q̄ eos tandem secum deducit ad celestem patriam. quam nobis
prestare dignet̄.

Sabbato in alb̄is. Prima ps ser. xli.

Ma sabbati maria magdalena venit mane cū ad-
huc tenebre essent ad monumentū ē. Jo. 20. hoc
idem alio ordine legit̄. Luc. 24. Nemo mirat ho-
mmes nasci in istam vitā mortalem. q̄ sic s̄luetū
est. resurgere vero aliquē a mortuis res ēt mag-
ni miraculi et incredibilis. q̄ inusitatū est. ppter q̄ causaz circa
dñi resurrectionē multipl̄ dubitatum fuit. quibusdā credenti-
bus nullo mō corpus mortuū posse resurgere. sic Tho. quibus-
dam vero existimantib⁹ corpus illud esse fantastū vt dñ in lu.
Aliis vero credentib⁹ corpus ip̄m furto sublatū esse. de qua exi-
stimatione agit̄ in p̄nti euangelio. qd̄ in tres p̄tes diuī idēt̄ pre-
mittit nanc̄ renuntiatio trepida corporis non inuenti. Sed o ad-
dit p̄undatio feruida loci et monumenti. ibi. Exiit ergo pet.
Tercio subiungit̄ existimatio obuia dño resurgentī. ibi. Tunc
ergo introiuit̄. In p̄ma pte tria facit. p̄mitit̄ em̄ mu-
lieris aduentus matutinus: vna-i-prima suple die sabbati: et
hic est dies dñicus qui apud iudeos p̄ma sabbati dñ. totam ei
septimanā sabbati appellant. trius dies sic distingunt. q̄ p̄mū
diem septimane appellat p̄mā sabbati. & hic est dñicus. h̄m ve-
ro diem appellat secundā. & sic deinceps usq; ad septimū diem
quem simp̄t sabbati nominat aut sabbatum sabbatū. p̄ma
ergo sabbati hoc est die dñico: Maria magdalena: h̄m q̄ dicit
Lu. non solum maria magdalena. sed alie etiā mulieres que se-
cute hierunt dñm a galilea. cum ea veniret ad monumentū. eā
tū nominat Jo. euangelista. q̄ ceteris erat dilectiōe feruentior
ita. q̄ si alie non venissent ip̄a tñ sola venisset ad monumentū
venit. vngere. videre. & tangere. atq; osculari corp⁹ mortuū ca-
ri m̄grī. quem viuentem toto corde dilexerat: mane: Lu. dicit
malde diluculo. et eandez horam significat. q̄ valde tempestiuē

venit: cu adhuc tenebre essent: Mar: dicit Orto iam sole sed nō repugnat vt dicit Au. qz orto sole inteligit cum aborientis p/ tibus aliquid lucis vestigium orientis solis incepit appere in ce- lo. Quia nihilominus i teraa dhuc sūt tenebre ad monumentū M̄onumentum est sepulch̄ mortuoz. & dicit monumentum eo q moneat mentes transiuncū cogitare de morte. et memori/ am mortuoz habere. vere monumentū hoc mentem huius mu/ lieris monebat. que desiderio accensa videndi dñm mortuū. sic valde diluculo venit ad monumentum. vt adhuc tenebre esset non timens in nocte videre motuum. non considerans qz indecess est mulieri ad loca solitaria noctib⁹ ambulare. non paucens mili/ tes custodientes sepulch̄. non abhorrens fetorem cadaveris. hys om̄ib⁹ temptis non expectauit diem p amoris magnitu/ dine. sed adhuc nocte venit ad monumentū. vnde merito huic mulieri dimissa sunt peccata multa. qz dilexit multum. B
Scđo ponit lapidis reuolutio. Nā vt dicit. Mar. venies ma/ ria magdalena loquebā ceteris mulierib⁹. quis reuoluit nobis lapidem ab hostio monumenti. erat em̄ magnus valdee: Et vi/ dit lapidem sublatum a monumento: M̄onumentū appellat domunculam illam infra quam erat locus dñia corpis. ad cui⁹ hostium lapis fuerat positus. ne aliqz p̄pis accederet sepulch̄ ro dñi. Nam loculus interior dñici corpis non legi⁹ fuisse clausus aliqz lapide. Qualiter vero lapis iste fuerit reuolitus Mat. refert. quia ecce in ipo diluculo prime sabbati te remotus fact⁹ est magnus. & angelus dñi descendit de celo et accedens reuolu/ uit lapidem et sup eum sedit. Non humano igit ope lapis ille reuolitus est. sed angelico. Nec angelus iō reuoluit lapide vt resurgentē dño p̄beret exitum. iaz em̄ xps sepulchro clauso sig/ natulis illesit resur reperat. sed ideo lapidem reuoluerat. vt va/ cuum sepulch̄ ondaret signuz resurrectionis xpi. Tercio pon/ tur rei inuente renuntiatio sed ad veriendū q̄ beatus Jo. obmit/ tit hic visionē angelicam. quam Mar. et Mar. referunt. Nam intrantes viderunt iuuenem sedentem in dextris cooptum stola candida. cuius aspectus erat sicut vulgar. & obstupuerunt. Ite obmittit quid eis āgelus dixerit q̄ viz dñs resur reperat et q̄ eius resurrectionem Petro et ceteris discipulis renunciarēt. Co/ sideravit em̄ beatus Jo. illius mulieris affectū. que vt vidit re/ uolutum lapidem credidit tēpus esse sublatū et nimio dolore sauciata statim voluit currere ad discipulos. nisi visio & allocutio angelica p̄pedisset. et tam vehementē fuit imaginatio et dolor ab/ lati corpis. q̄ verbis angeloruz non attendit. & eis fidem non

Sermo

adhibuit īmo visio & allocutio eoz magis dedit furti suspicēz forte em̄ non credidit esse angelum. vnde dicit: cūcurrit ḡ: mē tas anxietas ea faciebat ad discipulos currere. vt ato subueniret et ato quererent: Et venit ad simonem petr̄: nominauerat ei angelus petr̄ singul̄r̄ dicens. dicite discipulis eius et Petro: Et ad alium discipulum quem diligebat ihus: Hic est Jo. eu angelista qui vt dicit Augu. ita se nominare solet. qz licet xp̄s oēs diligenter. hunc tñ p̄ ceteris familiarius amabat. Et attende q̄ venit Maria magdalena cū aliis mulierib⁹. & renunciauit q̄ secunt̄. non petro tm̄ et io. sed et ceteris discipul. isti tñ soli nominant̄. qz soli ad monumentū cūcurrerunt p̄ ceteris aut soli cū currerunt. qz vt dicit Gre p̄ ceteris amplius amauerunt. Nam et isti duo inter alios secuti sunt dñm. cum esset traditus vsc⁹ in atriu principis sacerdotū reliquis fugientib⁹.

C. Vnde ponitur quid dixerit aplis: Et dixit eis tulest dñm: aliq̄ eodi es greu habent. tulerunt dñm meum. qd̄ videt dictum maiore caritatis affectu et obedientia seruitutis. Sed vt dicit Xu. in to dicio latinis non inuenit meū. vnde credit supfluere: Et nescimus: quia plurahter loquit̄. dat intelligere re qz erat cum aliis mulierib⁹: vbi posuerunt cū: hoc aut̄ eis retulit vt dīc glo. vt accellerarent venire ad monumentum. vt secum quererent. aut secum dolerent. Si quererat vnde ista mulier crederet corpus dñi esse sublatum cum angelus ei dixerit eum resurrexisse. facile ex sermonib⁹ ptz responsio: quia em̄ suspicatio vehemens sublati corporis puenit in eam visionem et allocutionem angelicam ex vehementi tristitia non aduertit. agelozqz verba nō intellexit aut dīc potest q̄ vis amoris eam totam extra se rapuera t. que grauiora pictula facit timere. quam sint in rei veritate. iuxta ilud Duidii. Quando ego non timui tc.

Secunda pars

Eundo cum diae. Exiit ergo petrus. pom̄ quāto feruore discipuli p̄cūntauerunt locum dñci corporis. Et tria facta primo ponitur eoz solicitude: Exiit ḡ Petrus: domum et ciuitatem irlm̄: et ille alias discipulus: pulchra societas & senioria et inuenis ad querendum dñm Luc. solum petr̄ nominat venisse rōne magnitudinis fereoris: Et venient ad monumentū: non iuxterunt se illis alii discipuli. timentes custodes. istos vero magis amantes non retrahit timor. sed frustra timebant custodiam militum. iam enim vt dicit. Qzat. quidam militum timore p̄territi. fugientes veniunt incūntatem. narrantes resurrexisse dñm et se vidisse angelum lapidem monumenti reuolutū. ostendit aut̄ quāto affectu

veniebant petrus et Jo. ex hoc qd sequit: currebant autem duo
 simul: licet nemo viroꝝ cū eis cūcurerit. Maria tñ magdale-
 na ceteris reliquo mulieribꝫ amore seruens. post eos cūcurrerit. q
 solitudinem. & videndi indicat desiderium. & huc in tenebris tñ
 currebant ad diuinum lumen. z. Re. zz. Tu lucerna mea dñe
 illuminabis tenebras meas. In te curia accintus. Post illo apo-
 stolos oēs gentes cūcurrerunt ad xp̄m. cuius pmo noticiā non
 habuerunt. Psa. 55. gentes que non cognoverunt ad te currēt
 ppter dñm deum tuū. & sanctū isrl q glōrificauit te. post eos cō/
 siveuerūt xpiani cūrare irl̄am videre sepulchꝫ dñi glōriosum
 Psa. 11. Erit sepulchꝫ eius glōriosum. Scđo ponit alterius di-
 scipuli expeditioꝝ cursus. non tñ expeditioꝝ affectus. qz licet pre-
 currenit ad monumentū. tñ non est ingressus añ Petz. vñ dic
 Et ille alias discipulus: Jo. vñ p̄currit cūcūs Petro: forte nūc
 p̄ viam cōpendii. aut quia iuuenis cūcūs currit petro seniore:
 Et venit prior ad monumentū. non tñ p̄oe introiuit. sed expe-
 tauit petz: Et cum se inclinasset: Erat Jo. in orto extra domū
 culam in qua erat loculus dñi corporis. cuius hostiū sic erat sub-
 missum. vt optaret interius aspiciente inclinari: vidit posita lin-
 theamina quibꝫ inuolutū fuerat corpus dñi. non tñ introiuit:
 forte timebat solus ingredi monumentū in tenebris. Tercio po-
 nitur petri aduentus: venit ḡ simon petrus sequens eū: z tan/
 q̄ feruidus non stetit exterius. sed introiens vniuersa diligēt
 insperit: Et introiuit in monumentū. i. domum in qua erat se-
 pulchꝫ dñi. D Deinde ponit qualiter erant ordinata li-
 theamina. quibꝫ inuolutū fuerat corpus. Et vidit lintheamina
 posita: surgēs xp̄s a mortuis: exaluit lintheamina quibꝫ inuo-
 lutum erat corpus. vt ostenderet. q̄ carnis mortalitatem resur-
 gendo depositerat: Et sudarium qd fuerat sup caput eius. Gre.
 sudario labore res vñne grā. Sudor: is tergendi. vnde merito
 fragilitatem & debilitatē carnis significat. xp̄s autem resurgens a
 mortuis. non amplius laborat sicut atigit libi anteq̄ patetetur
 qz fatigatus ex itinere sed sit sup fontem. & ideo sudarij depositio
 significat. q̄ oēm carnis infirmitatē transferat. qualiter autē
 esset positum sudarium subiungit: non cū lintheaminibꝫ posita
 sed separatim inuolutum in vnum locum. Nota q̄ nō sine cau-
 sa beatus Jo. ita seristim descripsit oēm istoz lintheaminū
 & sudarii. hec em̄ oīa sunt vere resurreciōis signa. vt nemo pos-
 sit dicere corpus dñi esse sublatū. Nam q̄ credebant discipuli. s.
 corpus esse farto sublatum hoc inde mēdatit aplis ipso iuenerūt
 qz vt dīc. Mat. Custodes monumēti vīlo angelo cūcurrerunt

Sermo

ad principes sacerdotum narrantes cuncta que acciderant illi vero dñlio habitō copiosam pecuniam militib⁹ tradiderunt. vt diceb⁹ rent q̄ eis dormientibus discipuli xp̄i furati essent corpus eius et ita factum est. vnde sic p̄mo emerunt mortem xp̄i mediante pecunia ita mendacium furti ad celandam resurrectionem eius pecunia ap̄pauerunt. sed hoc furti mendacium apud iudeos veritati atrarios probabile fuit. quia usq; in hodiernū diem sic credunt atq; gisse. Sed rōne inq; entib⁹ nullo modo est plausible. & vterius vera resurrectionis signa apparent. plausible quidem non est propter tria vt dicit Cri. p̄mo. certe q̄r discipuli erāt homines pauperes. & idiote non audentes comparere. Si em⁹ adhuc vivente xp̄o sic timuerunt. vt oēs ab eo fugerent multo amplius eo mortuo timuerint accedere monumentum. ppter mīltū mīltitudinē. Itē lapis magn⁹ erat ad hostiū monumētū. qui remoueri nō potuisset quin suo motu dormientes excitaret. Itē si voluisset furari corp⁹. hoc fecissent p̄ma nocte sepulture. qnū nullus erat adhuc custos. Item quarto ostendit. Remi. facile posse connire esse falsos testes. Si em⁹ dormiebant custodes. quō viserunt qui essent fures. Si aut̄ non viserūt. testes esse non potuerunt. Sed quatuor etiā que dicunt in p̄nti euangelio ostendunt corpus non esse sublatum furto. p̄mo qdēm quia expoliatores sepulchroꝝ disueuerunt furari vestimenta & lintheamina obmissio cadavere. nouis vero furandi modis esset reclīdis vestimentis cadauer asportare. Item si aliquis voluisset asportare corpus. nō apparet causa quare lintheamina reliquisset. Itē mirum est. si tantam habuisset cōmoditatē furandi. vt expoliat̄ corpus cui fortiter inherebant lintheamina & glutiata vnguentis myrrae et aloë. Item nemo fur sic est insensatus: vt circa rem superfluam tantam ad hib⁹beat diligentiam. qualis erat lintheamina cōplicare inuolnere sudariū. sc̄s illud collocare. Ex quib⁹ cib⁹ appet mendacium furti nullius coloris esse. et manifesta xp̄i resurrectione predicat̄. E. Sed querit si xp̄s relinquit lintheamina in sepulchro. quib⁹ vestimentis vtebatur extic ad tegumentum corporis. Ista questio superflua est. quia xp̄s vestimentis materialibus non indiguit. vt timur em⁹ vestimentis ppter tria. contra aeris intemperiem frigoris et esuis. vt timur etiā ad tegendam nuditatem ne erubescamus. et vt timur eis ad ornatum. non aut̄ indiguit corpus christi vestimentis ratione p̄mi. cum sit impossibile. nec ratione secundi. quia erubescencia cōuenit ex peccato. vnde p̄mū parentes anteq; peccarent crant a/

bo nudi. nec erubescerat sicut nec ipsis de nuditate erubescunt. Cum vero peccauerunt statim erubuerunt. et consuerunt folia siccis ad tunicum. Christus igitur qui fuit tanquam agnus innocens. nihil erubescendum in se habuit. unde propter hoc vestimentis non indiguit. nec ratione terci. quia magis ornat corpus Christi claritas gloriae quam quicunque habitus. vestimenta igitur Christi et omnes electi resurgentium sunt. immortalia lita. agilitas. subtilitas. et claritas. Propterea Amictus lumine sicut vestimento. Credendum tamen est. quod Christus apparet discipulis adhuc mortalibus in forma et habitu consueto eis vis fuerit ut eum cognoscerent.

Tertia pars.

Eras cum dicit. Tunc ergo. tangit existimatio omnium veritati resurrectionis. Iudei namque audientes a custodibus. suspiciati sunt resurrexisse Christum. sed tamquam obstinati malitia noluerunt in eum credere. et fratrum meorum resurrectionem contumaciter palliare. discipuli vero non inuenientes corpus crediderunt illud quod inde credi cupiebant. corporum vero visionem furtam esse sublatum. unde sequitur: tunc ergo post perintroiuit et ille discipulus qui venerat primus ad monumentum et vidit corpus domini ibi non esse et qualiter erant posita lintheammina et sudarium et credidit: non quidem ut dicit Augustinus. Christum resurrexisse. sed credidit mulieri dicens corpus domini esse sublatum. Et licet presentia lintheamnum et sudarium latissimamente ostenderet neminem corpus sustulisse. non tamen tunc hoc considerabat euangelista sed tantum admirabatur quare super ea reliquisset. nec etiam ex his signis ascendebat in cor eius Christum resurrexisse. quia non erat sufficientia signa nisi fidei. et scripturas intelligenti. unde subdit: Non dum enim sciebat scripturas: sed postea Christus apperuit illi sensum ut intelligerent scripturas. Lucas 24. Quod plenissime factum est in die pentecostes in missione spiritus sancti. qui docuit eos omnem veritatem. et tanta intelligentia data fuit huic discipulo. ut non solum resurrectionem sed etiam verbum apud patrem intelligeret: quia oportet eum a mortuis resurgere: licet enim ut dicit Augustinus Christus aperte manifeste suam passionem et resurrectionem predixit. consuetudine tamen audiendi ab illo parolas eius non intelligebatur. **I**f Nota quod dicit quod optuit Christus resurgere secundum scripturas. cuius resurrectionis. 8. sunt optunitates. Oportuit

Sermo

quidem xp̄m resurgere p̄mo ppter dignitatem sue sanctificacōis non em̄ dignū erat vt sanctus sc̄tor mortuus maneret Ad. 2.
hūc de Iuslicitauit solutis dolorib⁹ inferni iuxta qđ impossibile erat teneri illum ab eo dicit em̄ David non relinquens aiam meā in i ferno. nec dabis sanctū tuum videre corruptionē. Item optuit ppter obedientiā passionis. nō em̄ dueniens erat vt ille mortu us remaneret. qui p̄ sua morte nobis vitam meruerat Phil. 2.
pter qđ deus exaltauit illum. glo. exaltauit i resurrectionē. Iē ppter ei⁹ vlem dñationem. Ro. 9. In hoc xp̄s resurrexit vt vi uoz a mortuoz dñēt. Item ppter euangeli⁹ pdicacōem. Si em̄ non resurrexisset nullus p̄sumpisset pdicare de eo qui crucifixus erat. Luc. 24. Optebat xp̄m pati a risurgere a mortuis tercia die. a pdicare in noīe eius t̄. Item optuit ppter nr̄az iustificati nem Ro. 4. Mortuus est ppter delicta nr̄a. a resurrexit ppter iustificacōem nr̄am. Item ppter dei affirmacōez. Si em̄ non resurrexisset. fides anihilata. Nemo em̄ credidisset eū esse filiū dei vel filiū viginis. vel humani generis redemptorem. vñ ante resurrectionē dubitarūt discipli euntes in emaus dicentes. Nos spabamus q̄ ip̄e esset redempturus isrl. Ideo dī. 1. Cor. 15. Si xp̄s non resurrexisset vana esset fides nr̄a. Item ppter spei ele uationem. Si em̄ ip̄e qui est caput nr̄m nō resurrexisset nemo spe rassat se resurrectionem. 1. Pe. 1. Regenerauit nos in specie vite p̄ resurrectionem ih̄su xp̄i ex mortuis. Item propter nostrā resū rectionem. Si em̄ ip̄e non resurrexisset gloriam quidem beatē viss omis potuissent habere fideles merito passionis eius. sed gloria am corpis resurgentis nunq̄ habuissent. qz resurrectionem xp̄i optebat esse causam nr̄e resurrectionis. a ppter hoc dicit aplus. 1. Cor. 15. xp̄s resurrexit ex mortuis vt sit p̄mitie dormientium quemāquidem p̄ hoīem mors a p̄ hoīem resurrectionē mortuoz Et sic in eadem oīe moriunt̄ ita in xp̄o oīe vivificabunt̄. Ad quā vitā ill q̄ risurrexit nos pducat imortalis deus in secula t̄.

Dominica prima post pasca. ser. xlvi.

Vm esset sero vna sabbatoz. a fores esset clause ubi. erāt discipoli aggregati ppter metū indeo z ve nit ih̄s. Jo. 2. p̄ma ps hui⁹ euāgelii habet Luc. 24. M̄ nihil ē in quo tm̄ errat hoīes sic in p̄po sensu. nec ē tm̄ aliqd de quo min⁹ alter alteri inuidat sicut de sensu vnuisquisq; em̄ vt dicit apostolus in suo sensu habundat. Ecce igit qz gloī⁹ aplus Tho. tm̄ adhixit p̄prio sensui. vt de xp̄i resurrectione dubitauit. a disciplis referentib⁹ us